

Europaudvalget EU-konsulenten

Til: Europaudvalget, Miljø- og Planlægningsudvalget,
Sundhedsudvalget

Dato: 2. april 2008

Danmark vinder sag om bromerede flammehæmmere ved EF-Domstolen

EF-Domstolen har den 1. april 2008 afsagt en dom, hvori den annullerer en kommissionsbeslutning, som fjernede en bestemt type bromerede flammehæmmere (deca-BDE), fra en EU-liste over farlige stoffer, som er forbudt i elektrisk og elektronisk udstyr¹.

Hvad er bromerede flammehæmmere?

Bromerede flammehæmmere er kemikalier, der forhindrer brand i f.eks. TV-apparater, computere, køkkenmaskiner og bilinventar. Visse af de bromerede flammehæmmere spredes til omgivelserne fra produktion og elektroniskrot og kan desuden afdampe fra tændte og varme apparater og indåndes af mennesker. Visse af stofferne ophobes dermed i miljøet og mistænkes for at være årsag til fosterskader og kræft².

EU-reglerne og baggrunden for sagen

Rådet og Parlamentet vedtog i 2003 et direktiv om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr³. Direktivet forbyder anvendelsen af en række miljø- og sundhedsskadelige stoffer herunder bromerede flammehæmmere af stofgruppen PBB og PBDE, i nyt elektrisk og elektronisk udstyr med virkning fra 1. juli 2006.

¹ Sag C-295/06.

² Kilde: Miljøstyrelsens hjemmeside om bromerede flammehæmmere:
http://www.mst.dk/Kemikalier/Fokus+paa+saerlige+stoffer/Bromerede+flammeh%C3%A6mmer e/?wbc_purpose=basic

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/95/EF af 27. januar 2003 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (EUT L 37 s. 19).

Direktivet indeholder dog også en bestemmelse, der bemyndiger Kommissionen til at vedtage ændringer, som er nødvendige for at **tilpasse bilaget til den tekniske udvikling**, og i den forbindelse at undtage materialer fra forbuddet, forudsat at **én af følgende to betingelser** er opfyldt⁴:

- at det **ikke er teknisk eller videnskabeligt gennemførligt at eliminere eller substituere materialerne** fx ved hjælp af andre materialer, eller
- at den **negative miljø-, sundheds- og/eller forbrugerbeskyttelsesmæssige belastning som følge af substitutionen er større end** de mulige miljø-, sundheds- og/eller forbrugerbeskyttelsesmæssige **fordele** herved.

Kommissionens beslutning om undtagelse af materialer fra forbuddet træffes efter den såkaldte forskriftsprocedure.

På den baggrund fremsatte Kommissionen den 19. april 2005 et udkast til beslutning, som bl.a. undtog den bromerede flammehæmmer deca-BDE, som hører under den forbudte stofgruppe PBDE, fra direktivets forbud.

Kommissionen begrundede forslaget med, at vurderingen af deca-BDE havde vist, at der *"ikke på nuværende tidspunkt er behov for yderligere foranstaltninger for at mindske risikoen for forbrugerne, idet risikovurderingen dog kræver yderligere undersøgelser"*, hvorfor deca-BDE indtil videre kunne undtages fra forbuddet.

Forslaget opnåede ikke det krævede kvalificerede flertal i forskriftsudvalget, hvorfor sagen blev forelagt Rådet. Da der ikke var kvalificeret flertal mod forslaget i Rådet, kunne Kommissionen den 13. oktober 2005 udstede beslutningen i overensstemmelse med komitologireglerne.

Sagens gang ved Domstolen

Danmark og Europa-Parlamentet anlagde derefter annulations sag ved Domstolen, idet man anfægtede gyldigheden af Kommissionens beslutning.

Danmark gjorde bl.a. gældende, at Kommissionen, ved at sætte sin egen evaluering af risiciene i stedet for lovgivers evaluering, havde begået magtfordrejning, at Kommissionen ikke havde påvist, at en af de to betingelser for at undtage stoffer fra forbuddet var opfyldt, og at bestemmelsen er en undtagelse, der derfor skal fortolkes strengt.

⁴ Jf. direktivets artikel 5, stk. 1, litra b).

I sin dom af 1. april 2008 indleder Domstolen med at fastslå, at det – ud over de to alternative betingelser i bestemmelsen – er en forudsætning for at undtage et stof fra forbuddet efter kommissionsproceduren, at der er tale om en **tilpasning af direktivet til den tekniske udvikling** (præmis 57).

I den forbindelse anfører Domstolen, at Kommissionen har baseret sin beslutning på konklusionerne i en rapport fra 2002 (dvs. fra før direktivet blev vedtaget), hvis konklusioner ikke er ændret i efterfølgende rapporter fra 2004 og 2005. Dermed er betingelsen om, at der skal være tale om en tilpasning til den tekniske udvikling, ikke opfyldt (præmis 60).

Endvidere udtaler Domstolen, at de øvrige betingelser i direktivet (dvs. om at Kommissionen skal undersøge muligheden for substitution med et andet stof) også skal være opfyldt. Herom bemærkes, at de rapporter, Kommissionen har henvist til:

”... på ingen måde [undersøger] substitutionsmulighederne for stoffet deca-BDE og derfor heller ikke de negative indvirkninger, som disse substitutionsmuligheder ville kunne have” (præmis 64).

Domstolen anfører, at fællesskabslovgivers ønske med direktivet er at forbyde de produkter, der er omfattet af direktivet, og udelukkende indrømme **undtagelser under nøje fastlagte betingelser** (præmis 74).

Domstolen bemærker i den forbindelse, at Kommissionens beslutning svarer til en **generel undtagelse** for anvendelsen af deca-BDE i elektronisk og elektronisk udstyr, og at denne undtagelse **dels er i strid med direktivets betingelser** for tilpasning til den tekniske udvikling, **dels er i strid med det mål, der forfølges** af lovgiver i direktivet (præmis 76).

På den baggrund konkluderer Domstolen, at **beslutningen skal annulleres** for så vidt angår de bromerede flammehæmmere.

Dommen indeholder dog også en hentydning til lovgiver om, at direktivet har bidraget til klarheden. Således anføres det:

”... at tvisten hovedsageligt skyldes den måde, hvorpå direktiv 2002/95 er affattet, bl.a. det særligt komplekse forhold mellem direktivets artikel 4 og 5 og punkt 10 i bilaget til direktivet...” (præmis 86)

Blandt andet derfor konkluderer Domstolen, at virkningerne af beslutningen skal opretholdes indtil den. 30. juni 2008 for at tage hensyn til de berørte virksomheder (præmis 87).

Kommentar

Dommen er en meget klar underkendelse af Kommissionens beslutning. At der desuden er tale om en sag, som der ikke har været retlig tvivl om, hvordan skulle afgøres, understreges af, at Domstolen har valgt at pådømme sagen uden generaladvokatens forslag til afgørelse. Denne fremgangsmåde kan efter Domstolens statut anvendes, hvis Domstolen finder, at sagen ikke rejser nye retsspørgsmål⁵.

./. Domstolens dom vedlægges.

Med venlig hilsen

Thomas Fich,
(Tlf. 3611)

⁵ Jf. artikel 20 i statuten for Domstolen.